

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI INTÉZET

Beszámoló

a 2006. évi tudományos tevékenységről

2007. február

I. A KTI fő feladatai a beszámolási évben

A KTI az éves kutatási tervében valamint a 2005-2007 évekre vonatkozó kutatási stratégiájában meghatározott célokkal folytatta kutatásait, teljesítette a kutatási szerződésekből és megállapodásokból vállalt kötelezettségeit. Stratégiai célként tűzte ki, hogy kutatói a közgazdaságtudomány alap- és alkalmazott kutatási területein új és nemzetközi mércével is jelentős tudományos eredményeket érjenek el. Ezek az eredmények járuljanak hozzá ahhoz, hogy a legfontosabb magyar, közép-kelet-európai és európai gazdasági és társadalmi kérdésekre megtalálják azokat a válaszokat, megoldásokat, melyek segítségével a gazdasági jólét növekszik, a társadalmi közérzet javul és a világ működése érthetőbb lesz. Kutatásai középpontjában a piacgazdaság és a társadalmi jólét, a magyar gazdaság működése, fenntartható növekedése és európai integrációja kérdéseinek vizsgálata állt.

II. Az év folyamán elért kiemelkedő kutatási eredmények, azok társadalmi (gazdasági) hasznossága

PIAC- ÉS VÁLLALATELMÉLETI ÉS EMPIRIKUS KUTATÁSOK

A *hálózati hatásoknak kitett piacokon* (pl. szoftverpiac) megfigyelhető az, hogy a terméket, szolgáltatást nyújtó cég az eredeti termék csökkentett értékű, funkciójú változatát is piacra dobja. A csökkentett funkciójú változat piacra dobásának akkor van értelme, ha ezen változat hálózati hatásait a fogyasztók kevesebbre értékelik, mint a teljes változatét. A csökkentett funkciójú változat ingyenes piacra dobása pedig akkor jó üzleti stratégia, ha a két hálózati-hatás-értékelés közötti különbség elég nagy. A csökkentett funkciójú változat megjelenése jóléti többletet eredményez. A kialakított elméleti modell legfontosabb újdonsága annak bemutatása, hogy a hálózati hatások önmagukban is elég ösztönzést adnak a csökkentett funkciójú változatok bevezetéséhez.

A *magyarországi kockázati- és magántőkeipar forrásellátását* elemző kutatás az elmúlt másfél évtized hazai és nyugat-európai helyzetet vetette egybe. A magyarországi tőke 85-87%-a külföldi befektetőktől származott, s a nagyobb önellátásra berendezkedett piacokhoz képest a magyar piac forrásellátását jóval sebezhetőbbé tette a külföldi tőkének való erős kitettség. Az angolszász piacok kockázati és magántőke-piacainak forrásellátásában kulcsszerepet betöltő nyugdíjpénztárak és biztosító társaságok nálunk együttesen is csak a kínált tőke 9%-át teszik ki, ráadásul e szervezetek mind külföldiek. A fejlett tőkepiaccal rendelkező országoktól eltérően a hazai piac forrásellátásában sem alapítványok, sem tudományos intézetek, sem ún. esernyő alapok számottevő mértékben nem vettek részt, s a tőke biztosításában az újra befektetett hozamoknak sem volt szerepük. A Magyarországon érdekelt alapok forrásait a nyugat-európai befektetők adataival összevetve az tűnik ki, hogy Magyarországon az állami források szerepe sokkal nagyobb, mint az intézményi megtakarítóké. A kockázati-tőke-piac számára nem biztosított a tartós lakossági megtakarítások bevonása. Mivel a hazai állami források eddig nem csak kiegészítették, hanem helyettesítették a magánforrásokat, így háttérbe szorult a befektetési döntések üzleti jellege.

A szabályozott piacokon a *piaci szereplők viselkedését, ösztönzési rendszereit* vizsgálta a villamosenergia-szektor két fontos részpiacának, a szabályozási- és a kiegyenlítő energia piacoknak a működésével foglalkozó kutatás. A megbízhatóan működő szabályozási piac és a

kiegyenlítő energia helyes árazása a liberalizált villamosenergia-piac hatékony működésének alapfeltétele. A kutatás során végzett számszerű elemzések több súlyos tervezési hibára is rávilágítottak. Egyrészt indokolatlanul magas kockázatokat kell a szabadpiac szereplőinek viselniük, másrészt az erőfölényes helyzetben lévő MVM-et a jelenlegi árviszonyok „gaming”-re ösztönzik, amelyben erőfölényes helyzetével visszaélhet.

Az információs társadalom regionális vetületei c. kutatás keretében összeállított adatbázis a NUTS2 szintű régiók információs társadalomban elfoglalt helyét vizsgálta és ezen belül a közép-magyarországi régió információs társadalmának helyzetét elemezte. Bemutatta, hogy miközben országosan több ellenpélda is található a gazdasági fejlettség és az információs társadalomban elért előnyös pozíció egyébként várható régiós azonosságával szemben, a főváros induló előnyei döntőnek mutatkoztak az általa uralt régióban. Az infokommunikációs technológiák használatának vizsgálata nem igazolta azt a közkeletű feltevést, hogy általuk a távolságok relatívvá válnak. Az is látható volt, hogy az elmaradottabb régiók nem várhatnak arra, hogy a tovagyrúzó hatások lassan elérjék őket, az infokommunikációs technológiák használata ott terjedt gyorsabban, ahol valamilyen szegmensben versenyre keltek a fővárossal. A főváros relatíve fejlett infokommunikációs infrastruktúrája ugyanakkor előnytelenül befolyásolja a széles értelemben vett információs társadalmi stratégiák kialakítását: a hosszabb távú fejlesztési elképzelések elsősorban informatikaiak, az elektronikus kormányzatot erősítik.

MAKROGAZDASÁGTAN ÉS NÖVEKEDÉS

A tőkejövedelem optimális adóztatása c. kutatás fő hipotézise az, hogy az egyszektoros modellben a tőkejövedelem társadalmi szempontból optimális zéró adókulcs többszektoros növekedési modellben már nem teljesül. Ennek oka az, hogy a tőke hozama többszektoros modellben nem csak a tőke határtermékén, hanem a szektorok kibocsátásának relatív árán is múlik. Ezért a tőkejövedelem optimális adókulcsa – ellentétben az aggregált növekedési modellekben megfigyelt viselkedéssel – nem független a munkajövedelem optimális adókulcsától.

A verseny és társadalmi hatásai az EU tagországaiban és a csatlakozó országokban c. kutatás bemutatja, hogy a vállalatok mind a már csatlakozott – Magyarország és Szlovénia – mind pedig az ezután csatlakozó országokban – Bulgária és Románia – növekvő versennyel néznek szembe. Ugyanakkor ezen országok termék-, tőke- és munkapiacai még számos tekintetben fejletlenek és tökéletlenek. A külföldi működőtőke-beruházások (KMB) a gazdasági növekedés és fejlődés fontos előmozdítói. A kormányok – elsősorban az átmeneti és fejlődő gazdaságok esetében – különös előnyt igyekeznek biztosítani a KMB-nek. A nemzetközi nagyvállalatokról felteszik, hogy fejlettebb technológiát és üzemszervezési tudást hoznak az országba. Ha ez a tudás átterjed a többi vállalkozásra, akkor a kormányok joggal érezhetik, hogy a közvetlen vagy közvetett támogatás megérte. A háztartások életében a legnagyobb gazdasági-társadalmi változások az átmenet első éveiben következtek be elsősorban a foglalkoztatás csökkenése, az önfoglalkoztatás növekedése, a nyugdíjasok és a munkanélküliek számának emelkedése formájában. A versenynek számos vetülete van és hatása a vállalatokra, háztartásokra, intézményekre és a társadalomra többértű. A verseny jelentősen járult hozzá a gazdasági átalakulás előmozdításához és az erőforrások jobb elosztásához. A verseny egyértelműen előmozdította a munkapiac teljes átalakítását. Mindezek következtében az egyének percepciója és közérzetének mozgatórugója alapvetően átalakult. A növekvő ver-

senynek előnyös és káros gazdasági és társadalmi hatásai is voltak és vannak, a döntéshozóknak mérlegelni kell, hogy az egyes területeken milyen olyan intézkedéseket lehet bevezetni, amelyek növelik a pozitív átterjedési hatásokat és megakadályozzák vagy legalábbis visszaszorítják a kedvezőtlen hatásokat.

A vállalatok közötti bérkülönbségek dinamikája c. kutatás során készített becslések alapján kirajzolódó általános kép az, hogy a termelékenységi hozamon való osztozkodás a magyar vállalatok bérstratégiájának kiemelkedően legfontosabb eleme. A hozamosztozkodás lényegesen intenzívebb a fejlett piacgazdaságokban megfigyelteknél, ámár időben lényegesen csökkent. A magyar példa azt mutatja, hogy megfelelő körülmények között ideiglenesen a fejlett országokra jellemző hozamosztozkodási mechanizmus működhet szakszervezetek nélkül is.

A közalkalmazottak béremelésének hatása a foglalkoztatásra és a költségvetési kiadásokra c. kutatás során a közszolgáltatnak megfelelő vállalatok (egészségügy, oktatás) a többi vállalathoz viszonyított 2001-2003-as időszakbeli munkakeresletének és bérezésének vizsgálatára került sor. A foglalkoztatás töretlen és dinamikus növekedését a relatív bérek átlagosnál nagyobb növekedése kísérte. A munkakereslet bérérzékenysége egyedül a közfoglalkoztatással közvetlenül versenyző szektorban nőtt, mindenhol máshol csökkent. A hozamosztozkodás intenzitása csökkent a magyar gazdaságban, ez a csökkenés azonban egyedül a közszférával versenyző szektorban volt drasztikus: a bér rövid távú termelékenységi rugalmassága esett. Mindez arra utal, hogy a közszolgáltatati béremelés lényegesen befolyásolta a közszférával versenyző vállalatok helyzetével együtt azok munkapiaci viselkedését is.

A szerkezetváltás a FÁK országokban: az új EU- tagországok tapasztalatai és tanulságai c. kutatás 2006-ban annak az ismert hipotézisnek az empirikus tesztelésével foglalkozott, amely szerint az ágazaton belüli kereskedelem fejlődése „sima alkalmazkodást” tesz lehetővé, azaz kevésbé vannak negatív foglalkoztatottsági hatásai, mint az ágazatközi kereskedelem fejlődésének. A kérdést régi és új EU-tagállamok 1990-98 közötti feldolgozóipari adatai alapján a foglalkoztatottságot befolyásoló más tényezőkre is kiterjesztve került vizsgálatra. Az eredmények arra mutatnak, hogy az egyes ágazatok termékei belföldi felhasználásának változása pozitív előjellel, a termelékenység alakulása negatív előjellel hat a foglalkoztatottságra. A kibocsátás változásának azonban nem található egyértelmű hatása. Az ágazaton belüli kereskedelem fejlődésének az ágazatközi kereskedelem fejlődéséhez képest pozitív foglalkoztatási hatása kimutatható.

A kereskedelem és a technológiai fejlődés hatásainak elemzése c. kutatás során az eddig elvégzett becslésekben a technológiai változás és az import hatásainak számszerűsítése egy rugalmas termelési függvény segítségével történt. Az eredményeket összefoglalva, a tőkeállomány bővülése és a technológiai fejlődés egyértelműen pozitívan hatott a szakképzett munkavállalók helyzetére, és negatívan a szakképzetlen munkavállalókéra. Az import pedig kismértékben ugyan, de jobban emelte a szakképzetlen munkavállalók bérét, mint a szakképzettekét. A két hatás közül a szakképzettségi prémium alakulását a tőkeállomány bővülése és a technológiai fejlődés dominálta mintegy megerősítve a szakképzettség-intenzív technológiai változás hipotézisét. Ez megegyezik a fejlett országokban dokumentált folyamatokkal, azonban Magyarországon ezek a folyamatok gyorsabban zajlottak le.

KÖZÖSSÉGI GAZDASÁGTAN ÉS KÖZPOLITIKÁK

Az integrációs politika iskolákra gyakorolt hatását elemző kutatás azt vizsgálja, hogy az új – képesség-kibontakoztató és integrációs – normatív támogatások hozzájárulnak-e az iskolai szegregáció csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű diákok eredményesebb oktatásához. A kiadások egy-öt százalékát kitevő támogatás aligha teheti vonzóvá az iskolát az átlagosnál jobb tanárok, s ezáltal a nem hátrányos helyzetű diákok számára. E támogatások összege a városok esetében nem elegendő arra, hogy a gazdagabb vagy akár az átlagos jövedelmű és a szegényebb települések iskolai kiadásai közötti különbséget ellensúlyozza. A nagyobb részt a szegényebb városokban élő hátrányos helyzetű diákok oktatására a támogatással együtt sem fordítanak az önkormányzatok annyit, mint a kiadások országos átlaga. A 2001-2005-ös beiskolázási adatok elemzése azt mutatja, hogy a több általános iskolát működtető településeken a hátrányos helyzetű diákok iskolák közötti elkülönülésének mértékére az új normatív támogatások nem gyakoroltak statisztikailag kimutatható hatást.

A középfokú iskolák közötti verseny és a középiskolai oktatás expanzióját vizsgáló kutatás eredményei az iskolapiacok nagy heterogenitását mutatják mind méretüket, mind nyitottságukat tekintve. Az utóbbi másfél évtizedben a felsőfokú továbbtanulási arányt elsősorban a gimnáziumok, illetve a már korábban is eredményes iskolák növelték nagyobb arányban, az elitiskolák eleve magas továbbtanulási arányai nem növekedtek. Ugyanakkor nem egyértelmű, hogy az iskolák szelektivitásának vagy az oktatási minőségbeli különbségek növekedése áll a középiskolák közötti különbségek növekedésének háttérében. Az iskola létszámának és a felsőfokú továbbtanulással mért eredményességének alakulása között nincs markáns összefüggés, a jól teljesítő iskolák nem növelik piaci részesedésüket, feltehetően a kínálatnak az iskolák közötti verseny hatékonyság-javító hatását csökkentő rugalmatlansága áll.

A mai magyar adórendszer jellegzetességeit, problémáit áttekintő elemzés megállapítja, hogy az adórendszer által központosított jövedelem aránya alacsonyabb, mint az EU-15 átlaga, ám az új EU tagországokhoz viszonyítva magasnak mondható. A tág értelemben vett adóbevételek aránya a GDP-hez meghaladja az ország gazdasági fejlettségének megfelelő értéket. Az eddigi adócsökkentő lépések az államháztartási kiadások és az újraelosztási rendszer mélyreható strukturális reformja nélkül történtek meg. A költségvetési hiány mértéke miatt rövid távon ez csak a jövedelemközpontosítási arány átmeneti emelésével orvosolható, a kiadási oldal érdemi reformja után azonban újra neki kell fogni a jövedelemcentralizáció fenntartható módon történő leszorításának. Az Európában 1994 után mind szélesebb körben megjelenő, az egykulcsos adózásra, illetve alacsony adókulcsokra építő „új hullámos” adópolitikák versenyképességi szempontból, illetve a befektetésekért folyó versenyben komoly kihívást jelentenek Magyarország számára. Bár az egykulcsos adórendszer elméleti szempontból vitatható, és politikai támogatottsága is kérdéses, az irányába történő elmozdulás a jövedelemeltitkolásra, illetve az adóarbitrázsra irányuló ösztönzés csökkentésén keresztül pozitív hatásokkal járhatna a magyar adópolitika számára, amennyiben fenntartható módon, a közösségi kiadások szerkezetének átalakításával és mértékük csökkentésével együtt kerülne bevezetésre.

A multinacionális vállalatok és a munkaügyi kapcsolatok összefüggéseit közép- és kelet-európai országokban (Magyarország, Románia, Szlovákia), francia anya- és leányvállalatoknál, illetve a szakszervezeteknél és a munkáltatói szervezeteknél vizsgáló kutatás előzetes eredményei a „vállalati szociális modellek” erózióját vetítik előre, háttérben a decentralizálódó és denacionalizálódó „francia szociális modellel”. A vizsgált vállalatok munkaügyi politikáját

saját modelljük exportálása helyett inkább a vállalatirányítás globalizálódó eszköztárából válogató „emberi erőforrás menedzsment” megközelítés jellemzi. A fogadóország és -vállalat viszonyaihoz (is) alkalmazható eszközökkel kívánják hozzáigazítani a leányvállalatok teljesítményét a „csoportnormákhoz”, teret engedve a „helyi előnyök” kihasználásának, és lehetőséget hagyva valamiféle csoport-identitás megtartására a növekvő számú, és a vállalatközponttól egyre távolabbi leányvállalatok között. A munkaviszonyok meghatározását a leányvállalati kezdeményezésekre hagyó központok a csoportidentitást a közös értékválasztás, etikai normák, a „social reporting”, a csoporton belüli mobilitás segítségével, esetenként a leépítésekhez kapcsolódó felelősségvállalással gondolják (ki)alakíthatónak.

EMBERI ÉLETPÁLYÁK ÉS HÁZTARTÁS GAZDASÁGTANA

Az Egyenlőtlenség, szegénység, mobilitás és stabilitás Magyarországon c. kutatás eredményei szerint a tartósan szegénységben élő, illetve a folyamatosan elszegényedő háztartások jövedelmi, kiadási és vagyoni egyenlőtlenségeinek, valamint háztartásonkénti immobilitásának a percepciója meghatározza a háztartások elégedettségét. A szegénység objektív változói mellett tehát további, a szegénység érzetét befolyásoló, az elégedettséget erősen meghatározó szubjektív változók megismerése is feltétlenül fontos. Megállapították, hogy az aktivitás és inaktivitás határán élő ún. marginális aktivitási csoportok tagjai (munkanélküliek, alkalmi munkából élők, rokkantnyugdíjasok, segélyből élők) jövedelmüktől függetlenül elégedetlenebbek, mint a velük azonos anyagi helyzetben élő más társadalmi csoportok (pl. öregségi nyugdíjasok). Ez a hatás kiterjed családtagjaikra is. Ezek a csoportok, családtagjaikkal együtt a magyar társadalom egyharmadát teszik ki. Ennek fő oka a bizonytalanság, negatív munkapiaci várakozások és a kirekesztettség.

A lakosság fogyasztási kereslete és annak hatása a jóléti elemzésekre – háztartás-szintű becslés Magyarországon 1993 és 2001 között c. kutatási program középpontjában az ún. Almost Ideal Demand System kvadratikus továbbfejlesztésének (QUAIDS-modell) magyarországi alkalmazása állt. A kutatás legfontosabb eredménye az aggregált termékcsoportok jövedelem- és ár rugalmasságainak előállítása. Ilyen számításokat Magyarországon még nem végeztek, érdemi becsléseket csak lineáris keresleti rendszerekkel folytattak több mint 10 évvel ezelőtt. Ennek következtében az ár- és adóváltozások hatásának kutatói vagy kormányzati szimulációja minden esetben figyelmen kívül hagyta a lakossági alkalmazkodás hatását.

Az eszmei nyugdíjszámla (NDC) elvi kérdéseivel foglalkozó kutatás az ösztönzés kérdéseivel foglalkozott. Az eszmei számla egy résztvevő éves nyugdíját úgy számítja ki, hogy elosztja az eszmei számlán „felhalmozódott” járuléktömeget a várható élettartammal. Ennek a módszernek az az ösztönzési előnye, hogy egyszerre kezeli a nyugdíjazási életkort és a szolgálati időt, ezért nincs szükség bonyolult táblázatokra és politikai vitákra e kétdimenziós kérdés kezelésére. A rendszert Svédországban sikerrel alkalmazzák, és Lengyelországban és Olaszországban is bevezették. Ugyanakkor a rendszer súlyos elvi problémától szenved: feltételezi, hogy a népesség a nyugdíjazáskor várható élettartam szempontjából homogén. Ezzel szemben nyilvánvaló, hogy minél később megy valaki nyugdíjba, várhatóan annál tovább él. Ezért az eszmei számla túljutalmazza a késői nyugdíjba menetelt, és túlbünteti a korait, sőt, aggregált egyenlege negatív, azaz utólagos korrekciót igényel. A kutatás eredményeként javasolt elvileg helyes megoldás a mechanizmustervezésen alapul, amely a következő módosítást sugallja: tompítani kell az ösztönzést és a büntetést, tehát például a 2004-ben

bevezetett évi 6+2%-os jutalom helyett célszerű lehet visszatérni a korábbi 3,6+1,5%-os jutalomhoz.

AGRÁRGAZDASÁGTAN ÉS VIDÉKFEJLESZTÉS

Az ártranszmisszió szimmetriáját a magyar sertés illetve marhahúspiacon vizsgáló kutatás megállapította, hogy mindkét piac áraiban a kilencvenes évek vége fele strukturális törések találhatóak, ezért egy a strukturális törések jelenlétében alkalmazható kointegrációs eljárást alkalmazva arra jutottak, hogy a várakozásokkal ellentétben az ártranszmisszió szimmetrikus. Az árrés alakulásának vizsgálata során megállapították, hogy a strukturális törések, illetve az ezt követő árrés-csökkenés lehetséges oka az, hogy a termelői szinten az állami támogatások a termelői árak emelkedéséhez, míg a kereskedelmi értékesítésben a nemzetközi láncok megjelenése a fogyasztói árak csökkenéséhez vezetett.

A piaci erőnek az erőforrás-allokációra gyakorolt hatását a német és a magyar sertés piacon vizsgáló elemzésben strukturális modell segítségével kapott eredmények azt mutatják, hogy az árelfogadó viselkedés hipotézisét nem lehet elutasítani. Ez az eredmény konzisztens a sertés kínálati lánc leíró elemzésével. Mindkét országban a vágóhidak és a feldolgozók jelentős túlkapacitásokkal rendelkeznek. A kapacitáskihasználásért folyó verseny megakadályozza, hogy a feldolgozók kihasználják a piaci erejüket, noha sokkal koncentráltabbak, mint a termelők.

A Szlovén mezőgazdasági árak, árfolyam valamint ipari árak egy váratlan monetáris sokkot követő új helyzethez való hozzáigazolódásának a mértékét illetve sebességét vizsgáló kutatás során alkalmazott modell lehetővé teszi a mezőgazdasági árak túlszaladása, valamint a pénzsemlegesség hipotézisek tesztelését. Pénzínálati sokkot követően a mezőgazdasági árak gyorsabban alkalmazkodnak, mint az ipari árak, ezáltal pedig rövid távon megváltoznak a relatív árak. A mezőgazdasági árak sokkot követő túlszaladásának a mértéke kétszerese az ipari árak túlszaladásának, így megállapították, hogy a „fix szektorokkal” (ipar) szemben az úgynevezett „flexibilis szektorok” (mezőgazdaság, árfolyam) viselik a – Szlovéniára jellemző – restriktív pénzügyi politika alkalmazkodási terheit.

GLOBALIZÁCIÓ EU INTEGRÁCIÓ ÉS FELZÁRKÓZÁS

Az európai egyetemek fejlődési forgatókönyveinek elemzésével foglalkozó kutatás arra fókuszált, hogy milyen szerepet játszhatnak az egyetemek 2020-ig a kutatási-innovációs folyamatban és az Európai Kutatási és Innovációs Térség erősítésében. Figyelembe véve az egyetemek napjainkban tapasztalható átalakulását – megváltozott szerep, tömegszerű oktatás elterjedése, bolognai folyamat – valamint a kutatásnak korunkban, és különösen a fejlett országokban való felértékelődését, az egyetemek jövőbeli fejlődését három szinten vizsgálták. Az egyetemek jövője egyrészt az EU által vett fejlődési irányoktól függ: attól, hogy az EU a versenyképesség vagy a gazdasági és szociális kohézió erősítését valósítja meg, illetve, hogy a világ fejlettebb régióival folytatott versenyben milyen pozíciót tud magának kivívni. Az egyetemeknek a kutatás világában elfoglalt helye ugyanakkor függ az Európai Kutatási és Innovációs Térség fejlődésének különböző elképzelhető útjaitól, és végül az egyetemek többé-kevésbé autonóm fejlődési pályájától is. A benne megfogalmazott gazdaság-, tudomány- és oktatáspolitikai következtetések a hazai környezetben azért rendkívül fontosak, mert Magyarországot eddig mintha elkerülte volna az a vita, amely az unió jövőjét, verseny-

képességét összeköti az európai kutatási rendszerek elkerülhetetlen megújításával, melynek része az elit-egyetemek, kiemelkedő kutatási központok és innovatív vállalatok hálózatának megteremtése. A sikert, stagnálást és leszakadást megfogalmazó forgatókönyvek hozzájárulhatnak a hazai viták és reformok felpezsdítéséhez.

A politikai-üzleti ciklusok, illetve a választási gazdaságpolitika lehetőségét és megvalósulását nagy és kis országokban, az EU és az euró-zóna régi és új tagállamaiban/résztvevőiben vizsgáló kutatás bemutatta, hogy a kis országokban illuzórikus a konjunktúra politikai célú jelentős befolyásolása, az euro-zónához közelítő kis nyitott gazdaságokban pedig a monetáris politika választási célú felhasználása is korlátozott. A kormányoknak azonban lehetőségük volt és van fiskális és kvázi fiskális eszközök bevetésére, hogy osztogatással befolyásolják a választások kimenetelét. Az empirikus elemzés, amely 2006-os választási év hazai tapasztalatait még nem vette figyelembe, számos kelet-közép-európai gazdaságban mutatja ki a választási költségvetés rendszeres gyakorlatát, ami Magyarország mutatja a legpregnansabb torzulásokat. A számítások szerint egy-egy választási év gazdaságpolitikája az éves GDP mintegy négy és fél százalékát kitevő költségvetésihiány-növekedésbe kerül, a fogyasztói árak egy évig körülbelül három százalékkal alacsonyabbak, mint egyébként azonos körülmények között, a folyó fizetési mérleg hiánya pedig a GDP két százalékával nagyobb. Az euró-zónához való közeledéssel szigorodnak a korlátok a monetáris és fiskális politikán, de több lehetőség nyílik a külföldi eladósodásra.

A versenyképesség növelésének magyarországi makrogazdasági feltételeit elemző kutatás nemzetközi összehasonlításban és hosszú távú idősorok alapján megállapítja, hogy a közeljövőben a növekedés minden bizonnyal sokkal kevésbé fog a termelési tényezők teljes termelékenységének növekedésére alapozódni, mint ahogy az az 1990-es évek második felében volt tapasztalható, ugyanakkor jelentős szerep hárul a tőkeállomány bővülésére. Mivel utóbbi jelentős mértékben fog EU-finanszírozta programokban megvalósulni, felhívják a figyelmet arra, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) által támogatott infrastrukturális és humántőke befektetések esetében is törekedni kell a teljes termelékenység (ún. külső gazdasági hatásokon keresztül megvalósuló) növelésére, mert az ilyen jellegű beruházások nem hozzák automatikusan magukkal a makroszintű hatékonyság növekedését. A vállalati szektorban megvalósuló fejlesztések általában közvetlenül célozzák meg a termelékenység növelését. Az NFT másik fő célja, a foglalkoztatás bővítése általában nehezen valósítható meg a termelékenység jelentős bővítésével párhuzamosan, hacsak a makroszinten ható szakpolitikák, így a fejlesztéspolitika, az oktatáspolitikai és a foglalkoztatáspolitikai nem törekednek tudatosan a gazdasági növekedés tényezői közötti összhang megteremtésére.

MUNKAPIACI KUTATÁSOK

A felsőoktatási expanzió munkapiaci következményeit vizsgáló kutatás megállapította, hogy a fiatal diplomások iránti kereslet 2002-ig folyamatosan nőtt. A fiatal diplomások arányának növekedése átalakította a diplomás foglalkozások egy részét, illetve az ügyviteli-irodai foglalkozások zömét. Ezekben a foglalkozásokban 2003-2004-ben már megfigyelhető a frissen belépő diplomások relatív kereseti előnyének csökkenése, illetve az érettségizettek bizonyos mértékű kiszorítása is. Ez arra utal, hogy a munkaerő-kereslet szerkezeti átalakulása 10 év alatt nagyjából megtörtént, és a diplomások iránti kereslet, illetve kínálat egyensúlya várhatóan egy stabil szintre áll majd be.

Nemzetközi és hazai mikro-adatok segítségével kimutatták, hogy a nyolc általánost végzett népesség munkapiacról való kiszorulását saját készségeik hiányosságai mellett jelentős mértékben a szakiskolát végzettek hiányos írás-olvasástudása magyarázza. A magyar vállalatokat az azonos méretű és azonos iparágban működő nyugat-európaiakhoz hasonlítva megállapítható, hogy már néhány írás-olvasási feladat előfordulása esetén is érettségizett vagy diplomás munkaerőt keresnek, ami nagyon beszűkíti az érettségivel nem rendelkezők – köztük a szakmunkás végzettségűek – álláskilátásait, és erőteljes kiszorítási folyamatot generál.

A versenyszféra munkapiacának működése c. kutatás szerint a magyar gazdaság gyorsított pályán reprodukálja a fejlett piacgazdaságok munkapiacának fejlődését: kb. az ezredfordulóig alapvetően a szaktudás-intenzív technikai fejlődés határozta meg a vállalatok munkapiaci környezetét, azóta viszont egy posztindusztrializáció figyelhető meg. Ez a gyors átalakulás folyamatosan és ismétlődően leértékeli a munkahely- (foglalkoztatás-) specifikus szakmai ismereteket, és ezzel a dolgozók emberi tőke állományát. Ez folyamatosan rontja az alacsony képzettségű dolgozók foglalkoztatási esélyeit, és ez mozgatja a munkaerő reallokációját. Ugyanakkor a munkapiac folyamatosan gyors átalakulása újra és újra jelentős feszültségeket teremt, amit a vállalatok intenzív hozamosztozkodással, a számukra megfelelő képzettségű, felkészültségű dolgozók tudásának felértékelésével próbálnak meg kezelni. Ez az állandó alkalmazkodási kényszer akadályozza a stabil vállalati stratégiák kialakulását, ami helyett a sokkhoz való gyors alkalmazkodás kerül előtérbe.

Az adóráták és a korrupció összefüggéseinek vizsgálata során nemzetközi keresztmetszeti ökonometriai elemzések segítségével kimutatták, hogy az adóráták mellett a munkapiacok alakulásában a korrupció, mint pótlólagos adó fontos szerepet játszik. A munkapiac szereplői legtöbbször mind a két tényezőt „egymás mellett” figyelembe veszik, de a piacnak vannak olyan különleges szegmensei – az önfoglalkoztatói és a rejtett szektor – ahol az adóráták kapcsolatban vannak a korrupció szintjével: az adóráták hatását kifejező együttható önmaga is függ a korrupció szintjétől.

A hátrányos helyzetű és roma tanulók továbbtanulásából származó költségvetési megtakarítások becslése során arra jutottak, hogy egy roma fiatal számára érettségi megszerzését lehetővé tevő befektetés jelentős hosszú távú haszonnal jár a költségvetés számára. A befektetés becsült hozama erősen változik a diszkontráta, a bérnövekedés feltételezett üteme, a középiskola után felsőfokú végzettséget szerzők aránya, valamint – a részben a munkapiaci diszkriminációra visszavezethető – etnikum-specifikus foglalkoztatási- és bérkülönbség függvényében. A legóvatosabb becslések szerint is legalább fejenként 7-9 millió forint a költségvetés nyeresége.

III. Hazai kapcsolatok és pályázatok

Hazai kutatásaikban döntő hányadot az OTKA által finanszírozott kutatások jelentik. Jelenleg 26 kutatás folyik az OTKA támogatásával és 15 új pályázat vár elbírálásra. Jelentős eredmény, hogy a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) 2006-ban kiírt Jedlik Ányos programjának keretében az intézet három pályázattal nyert. Az egyikben, amely az oktatás és a foglalkoztatás összefüggéseit vizsgálja konzorciumvezető, míg az iskolai eredményességgel és teljesítményértékeléssel foglalkozó kutatásban az Országos Közoktatási Intézet partnereként vesz részt, az új technológiaorientált vállalatok innovációs tevékenységének állami támogatását értékelő kutatásban a Szegedi Tudományegyetemmel, a Pécsi Tudományegye-

KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI INTÉZET

1112 Budapest Budaörsi út 45.

Tel.: 309-2652, Fax: 309-2650,

E-mail: titkarsag@econ.core.hu; Honlap: <http://econ.core.hu/>

temmel valamint a Fiatal Kutató Közgazdászok Egyesületével dolgozik együtt. Emellett folytatódtak a már korábban indult NKTH által finanszírozott kutatásaik is az Európai Kutatási Térségbe történő versenyképes integrálódásról, illetve a demográfiai folyamatok és időskori biztonság összefüggéseiről. Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány a munkanélküliek tartós foglalkoztatását vállaló programok hatásvizsgálatára és a közalkalmazotti béremelés hatásainak elemzésére kérte fel az Intézetet. A Pénzügyminisztériummal 2005 óta közösen dolgoznak egy előrejelzésre és elemzésre alkalmas makrogazdasági modell felépítésén.

A Munkatudományi Adatbank továbbfejlesztéseként a KTI szélesebb körű Adatbank kialakításán dolgozik, amely az intézeti munkatársakon kívül a hazai kutatói társadalom számára is elérhető, tudományos kutatások számára megfelelően előkészített adatbázisokat, elemzési rutinokat tartalmaz. Az adattisztítás és rendszerezés elvégzését az Akadémia elnöki keretéből kapott támogatás tette lehetővé, a Foglalkoztatási Hivatal további finanszírozásával munkapiaci elemzéseket végeztek kutatói. Az Adattár segítségével nemzetközi követelményeknek megfelelő munkát végezhetnek a jövőben.

A magánszektorból évek óta tartó kapcsolata van a CIB Bankkal, amelynek megbízásából az euro-övezethez való csatlakozás előtti időszak kamat és árfolyam-ingadozásait, valamint makroökonómiai és pénzügyi folyamatait vizsgálták, továbbá a Balassa-Samuelson hatást és a relatív árak változását.

Műhelyszeminárium sorozatának keretében 2006-ban 20 alkalommal vitathatták meg a kutatók és kollégáik feltárt eredményeiket, ütköztethették szakmai nézőpontjaikat. Immár hatodik éve rendezte meg a nagy sikerű *Nyári Műhely* konferenciát, amelynek célja, hogy elősegítse a világ különböző tájain dolgozó magyar közgazdász kutatók közti szakmai kapcsolatok kialakulását, fennmaradását. Itt a résztvevők – elsősorban a doktori tanulmányaikat külföldön folytató, illetve azok befejezése után külföldön dolgozó fiatal kutatók – az éppen aktuális, esetenként még nem teljesen kész tanulmányaikat ismertették. A nagy számú jelentkezés miatt a program idén három naposra bővült. Az itt elhangzott előadások nagy részét kiadta Műhelytanulmány sorozatában. Szírákon az MTA Munkatudományi Bizottságával közösen rendezték az immár hagyománynak tekinthető munkatudományi konferenciát, amely idén a „*Sokkok, trendek és beavatkozások a munkaerőpiacon*” címet viselte, és tematikájában ahhoz a kérdéshez kapcsolódott, hogy mennyiben befolyásolják hosszú távú trendek és sokkhatások a munkapiaci folyamatokat és milyen eszközök állnak az állam rendelkezésére ezen hatások befolyásolására.

A Nemzetközi Bankárképző Központtal közösen elindította a *Bismarck* és *Beveridge* nevét viselő klubot azzal a céllal, hogy elősegítse a különböző csatornákon folyó – más és más közösségeket érintő – a nyugdíj és a biztosítás legtágabb értelemben vett tematikája köré szerveződő (társadalombiztosítási nyugdíjrendszer, a magánpénztárak ügyei stb.) szakmai viták találkozását.

Kutatói részt vesznek a veszprémi Pannon Egyetem és a Közép-Európai Egyetem PhD képzéseiben. Egyik kutatója a Budapesti Corvinus Egyetem gazdasági tanácsának, másik a Szegedi Tudományegyetem gazdasági tanácsának tagja. A Makrogazdaságtan és Növekedés Kutatócsoport a Budapesti Corvinus Egyetem Makroökonómia Tanszékével hosszú távú együttműködési megállapodást írt alá. A Munkapiaci Kutatócsoport évek óta folytat közös kutatásokat a Corvinus Egyetem Emberi Erőforrások Tanszékével. Az együttműködés ered-

ményeit a Budapest Working Papers on Labour Market című közös kiadványsorozatukban jelentetik meg. Együttműködési megállapodást kötött továbbá a Közép-Európai Egyetemen az Európai Unió bővítésével kapcsolatos kutatásokat végző központtal (Center for EU Enlargement Studies - CENS). A két intézmény közös munkája az alábbi területekre terjed ki: a csatlakozás hatása az új tagállamok gazdaságára; növekvő heterogenitás és az egységesítés lehetőségei: természeti, társadalmi és politikai akadályok az egységes piac létrejöttével szemben, valamint a nemzeti és az EU-szakpolitikák lehetőségei és korlátai. Az együttműködés részeként a KTI munkatársai részt vesznek a CENS eredményeinek véleményezésében és nyilvános vitájában. A két szervezet saját honlapján keresztül is segíti az eredmények disszeminációját.

A Munkaerőpiaci Tükör évkönyvsorozatának 2006-os kötete szorosan illeszkedik a Tükörsorozat első kötetéhez, amely 2000-ben a magyar szakirodalomban lényegében elsőként adott átfogó képet a rendszerváltás utáni magyarországi béralakulásról. Az idei kötet az azóta született eredményeket mutatja be: a munkapiaci aktivitás, a bérek és a területi különbségek magyarországi alakulását foglalja össze. A sorozatot és az ahhoz kapcsolódó kutatásokat évek óta az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány támogatja.

A KTI kutatói részt vettek az “Új Magyarország Fejlesztési Terv: Foglalkoztatás és növekedés – 2007–2013” fejezetének, az ÚMFT Gazdaságfejlesztési Operatív Programjának, a Társadalmi Megújulás Operatív Programjának, valamint a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Programjának véleményezésében, valamint az operatív programokhoz kapcsolódó indikátorok értékelésében.

A KTI naponta frissülő honapján keresztül tájékoztatást nyújt az intézeti élet legfontosabb eseményeiről, a folyó kutatásokról, azok eredményeként megjelenő publikációkról, tudományos konferencia előadásokról, az intézet kutatói összetételéről és profiljáról, hazai és nemzetközi kapcsolatairól.

IV. Nemzetközi kapcsolatok és pályázatok

A KTI fontosnak tartja, hogy részt vegyen a nemzetközi tudományos életben, jelentős kutatási hálózatok munkájában, illetve megjelenjen a nemzetközi tudományos konferenciákon, fogadja a külföldi vendégkutatókat és a nemzetközi szervezetek delegációit.

A 2006. április végén befejeződött az EU 5. keretprogramból finanszírozott „A verseny és társadalmi hatásai az EU tagországokban és a csatlakozó országokban” (*Competitive pressure and its social consequences in EU member states and in associated countries*, HPSE-CT-2002-00149, <http://econ.core.hu/comppress>), c. kutatás amelynek koordinátora a KTI volt. Hat ország mintegy 20 kutatójának részvételével elemezte a verseny gazdasági és társadalmi hatását. A kutatást lezáró végső beszámolót az Európai Bizottság elfogadta. A kutatás befejezésekként egy tanulmánykötet kiadása van folyamatban, illetve egy nemzetközi folyóiratban – Applied Economics Quarterly – elbírálás alatt van egy tematikus szám, melynek tanulmányai a kutatás fontosabb eredményeit tartalmazzák. Az Akadémiai elnöki keretből elnyert támogatás járult hozzá a zárókonferencia lebonyolításakor felmerült saját rész finanszírozásához és a hátralevő publikációkkal kapcsolatban felmerülő költségek fedezéséhez.

Az EU 6. keretprogramjában való részvétele idén három újabb projekttel bővült.

2006 októberében indult el „A vállalatok, régiók és ágazatok versenyképessége a tudásalapú gazdaságban: milyen lehetőségei vannak a foglalkoztatásközpontú növekedésnek?” (*“The competitiveness of firms, regions and industries in the knowledge-based economy: What room for job rich growth in Europe” - MICRO-DYN*) c. kutatás, amely a növekedés, a foglalkoztatás és a versenyképesség vizsgálatát tűzi célul a tudásalapú európai gazdaságban mikro-ökonómiai megközelítésben vállalati adatok alapján. A négyéves kutatási programban 10 európai ország 17 intézménye vesz részt. Az MTA KTI résztvevő kutatói minden kutatási feladat végrehajtásában szerepet vállalnak, a módszertani-elméleti elemzéssel foglalkozó témacsoport szakmai vezetése is rájuk hárul. A kutatás előkészítéseként szintén az elnöki keret segítségével 2006-ban elkezdtek az adatbázis előkészítő munkálatokat, a K+F+I vállalati és ágazati adatai közötti kapcsolatok feltárását, az egyes ágazatok és vállalat-típusok sajátosságainak előzetes elemzését a vállalatok innovációs tevékenysége, képességei és a versenyképesség közötti összefüggések szempontjából, az interjú-vázlatok összeállítását és a vállalati esettanulmányok módszertanának kidolgozását

Az Integrating Foresight in Research Infrastructure Policy Formulation (Foreintegra) FP-6 projekt célja a kutatási infrastruktúrák fejlesztését célzó szakpolitikák magalapozása a technikai előrettekintési módszer alkalmazásával, egyben a módszer tesztelése és a tapasztalatok alapján módszertani kézikönyv összeállítása. Partnerei a University of Manchester és a szófiai Applied Research and Communications Fund. A *Healthy and Safe Food for Future (FutureFood6)* FP-6 kutatás spanyol, osztrák, cseh, szlovák, horvát, román és bulgár résztvevőkkel végzi ugyanezt a tevékenységet az élelmiszerbiztonság és élelmiszerminőségre vonatkozó szakpolitikák megalapozása érdekében.

Továbbra is folyik a 2005-ben indult „*Industrial Restructuring in the NIS:-experience of and lessons from new EU Member States*” című FP-6 projektje az ipari szerkezetátalakulás csatlakozás utáni folyamatairól. 2006-ban lezárult a Marie Curie Reintegration Grant keretében folyó az Európai Unió integrált vidékfejlesztési politikájának hazai adaptációjával foglalkozó kutatás.

A Világbank Global Development Network pályázatán egyéves kutatási támogatást nyert két ifjú kutatója. Az Európai Bizottság Munkaügyi Főigazgatósága támogatásával a Munkapiaci kutatócsoport a Szociális és Munkaügyi Minisztériummal közösen végeznek másfél éves kutatást az alacsony munkapiaci aktivitás okairól és növekedésének lehetőségeiről.

Az Intézetbe tartósabb kutatásra hét külföldi vendégkutató érkezett Koreából, Nagy-Britanniából és Csehországból. Rövidebb konzultációkra számos delegációt fogadott, köztük a Chinese Academy of Social Sciences, az Institute of World Economy and Politics, a Nemzetközi Valutaalap delegációit, a Hitotsubashi Egyetem munkatársait, Japán Budapesti Nagykövetségének első titkárát, és a Bécsi Japán Nagykövetség gazdasági tanácsadóját, a Halle-i Institute für Agrarentwicklung in Mittel und Osteuropa (IAMO) professzorait valamint az Orosz Tudományos Akadémia munkatársait.

Az AGRÁR kutatócsoport 2006-ban harmadik alkalommal rendezte meg a „*Transition in Agriculture – Agricultural Economics in Transition*” című nemzetközi konferenciáját, amelyen azon partnerei vettek részt, akikkel hosszabb távú együttműködések folytatnak. Ők a Milton Keynes-i Open University-ról, a Rennes-i INRA-ból, a Kent Business School-ról, a Halle-i székhelyű IAMO-ból, az University of Primorska-ról, a University of Newcastle upon Tyne-ről, és az Agrárgazdasági Kutatóintézetből érkeztek.

Tudományos igazgatóhelyettese tagja a Cseh Nemzeti Bank Kutatási Tanácsadó Testületének, két kutatója társult tudományos munkatársként dolgozik a londoni Centre for Economic Policy Research intézetben, továbbá két kutatója a University of Michigan Davidson Institute külső munkatársa. Technológiai előrettekintéssel foglalkozó kutatójuk részt vett az UNIDO Regional Virtual Centre for Technology Foresight előkészítésében, és tevékenységének módszertani megalapozásában, tagja a High-Level Expert Group (DG Research, EC) szakértői csoportnak, és az ETEPS (*European Techno-Economic Policy Support Network*) Tudományos Tanácsának tagjaként részt vesz az ETEPS pályázati felhívások és pályázatok értékelésében. Egy kutatójuk oktat a frankfurti GoetheEgyetemen.

V. Az év folyamán megjelent jelentősebb publikációk

Könyvek

Csanádi Mária: *Self-consuming evolutions : A model on the structure, self-reproduction, self-destruction and transformation of party-state systems : Tested in Romania, Hungary and China.* Budapest : Akadémiai Kiadó, 2006, 341 p.

Fertő Imre: *Az agrárkereskedelem átalakulása Magyarországon és a kelet-közép-európai országokban.* Budapest : MTA Közgazdaságtudományi Intézet, 2006, 160 p. (KTI Könyvek / sorozatszerk. Laki Mihály, ISSN 1786–5476 ; 8)

Munkaerőpiaci tükör, 2006 / szerk. Fazekas Károly, Kézdi Gábor. Budapest : MTA Közgazdaságtudományi Intézet ; Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, 2006, 268 p.

Tanulmányok

Cseres-Gergely Zsombor – Csorba Gergely: *Közgazdasági gondolatok a közszféra adataihoz való hozzáférésről.* In: *Hozzáférés a közszféra adataihoz / Készítette a Nemzeti Hírközlési Tanács megbízásából az Eötvös Károly Intézet.* [Bp.]: 2006. 116–278.

<http://ekint.org/dl/hozzaferesakozszferaadataihoz.pdf>

Balla Katalin – Köllő János – Simonovits András: *Transzformációs sokk heterogén munkaerőpiacon.* In: *KÖZGAZDASÁGI SZEMLE* 53. évf. 6.sz. 2006. 485–508.

Brown, David J. – Earle, John S. – Telegdy Álmos : *The productivity effects of privatization : Longitudinal estimates from Hungary, Romania, Russia, and Ukraine.* In: *JOURNAL OF POLITICAL ECONOMY* Vol. 114. No. 1. 2006. 61–99.

Brown, David J. – Gimpelson, Vladimir – Earle, John S – Telegdy Álmos et al.: *Nonstandard forms and measures of employment and unemployment in transition : A comparative study of Estonia, Romania, and Russia .* In: *COMPARATIVE ECONOMIC STUDIES* Vol. 48. No. 4. 2006. 435–457.

Csorba Gergely – Hahn, Jong-Hee: *Functional degradation and asymmetric network effects.* In: *JOURNAL OF INDUSTRIAL ECONOMICS* Vol. 54. No. 2. 2006. 253–268.

Dobrinsky, Rumén – Kőrösi Gábor – Markov, Nikolay – Halpern László: *Price markups and returns to scale in imperfect markets: Bulgaria and Hungary.* In: *JOURNAL OF COMPARATIVE ECONOMICS* Vol. 34. No. 1. 2006. 92–110.

Égert Balázs – Halpern László: *Equilibrium exchange rates in Central and Eastern Europe : A meta-regression analysis.* – In: *JOURNAL OF BANKING AND FINANCE* Vol. 30. No.5. 2006. 1359–1374.

KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI INTÉZET

1112 Budapest Budaörsi út 45.

Tel.: 309-2652, Fax: 309-2650,

E-mail: titkarsag@econ.core.hu; Honlap: <http://econ.core.hu/>

Égert Balázs – Halpern László – MacDonald, Robert: Equilibrium exchange rates in transition economies : Taking stock of issues. – In: JOURNAL OF ECONOMIC SURVEYS Vol. 20. No. 2. 2006. 257–324. p.

Herrendorf, Berthold – Valentinyi Ákos: On the stability of the two-sector neoclassical growth model with externalities. In: JOURNAL OF ECONOMIC DYNAMICS AND CONTROL Vol. 30. No. 8. 2006. 1339–1361

Karsai Judit: Kockázati tőke európai szemmel : A kockázati- és magántőkeipar másfél évtizedes fejlődése Magyarországon és Kelet-Közép-Európában. In: KÖZGAZDASÁGI SZEMLE 53. évf. 11. sz. 2006. 1023–1051.

Kertesi Gábor – Köllő János: Felsőoktatási expanzió, "diplomás munkanélküliség" és a diplomák piaci értéke. In: KÖZGAZDASÁGI SZEMLE 53. évf. 3.sz. 2006. 201–225.

Lackó Mária: Az adóráták és a korrupció hatásai a munkapiacra : Keresztmetszeti összehasonlító elemzés az OECD-országokon. In: KÖZGAZDASÁGI SZEMLE 53. évf. 11. sz. 2006. 961–985.

Laki Mihály – Szalai Júlia: The puzzle of success : Hungarian entrepreneurs at the turn of the millenium. In: EUROPE-ASIA STUDIES 58. évf. 3. sz. 2006. 317–345.

Molnár György – Kapitány Zsuzsa: Mobilitás, bizonytalanság és szubjektív jóllét Magyarországon. In: KÖZGAZDASÁGI SZEMLE 53. évf. 10. sz. 2006. 845–872.

Simonovits András: Optimal design of pension rule with flexible retirement : The two-type case. In: JOURNAL OF ECONOMICS Vol. 89. No. 3. 2006. 197–222.

Ürge-Vorsatz, Diana – Miladinova, Gergana – Paizs László: Energy transition : From the iron curtain to the European Union. In: ENERGY POLICY Vol. 34. Iss. 15. 2006. 2279–2297.

KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI INTÉZET

1112 Budapest Budaörsi út 45.

Tel.: 309-2652, Fax: 309-2650,

E-mail: titkarsag@econ.core.hu; Honlap: <http://econ.core.hu/>**VI. A kutatóhely tudományos teljesítményének főbb mutatói**Az igazgató neve: **Dr. Fazekas Károly**

Intézeti átlaglétszám ¹ :	76	ebből kutató ² :	54
Publikációk			
Az év folyamán megjelent összes publikáció száma ³ :	123		
<u>Könyv</u>			
monográfia ⁴	2	magyarul:	1 idegen nyelven: 1
szerkesztett kötet ⁵ :	6	magyarul:	4 idegen nyelven: 2
egyéb kötet ⁶ :	0	magyarul:	0 idegen nyelven: 0
<u>Tanulmány, cikk⁷</u>			
hazai tudományos folyóiratban		magyarul: 50	idegen nyelven: 12
		idegen nyelven	külföldi folyóiratban: 11
tanulmánykötetben	35	magyarul: 19	idegen nyelven: 16
lexikoncikk	0	magyarul: 0	idegen nyelven: 0
<u>Tudományos ismeretterjesztő írás</u>			
		magyarul: 20	idegen nyelven: 0
Hivatkozás⁸ (bibliográfiai adat nélkül)			
Összes hivatkozás száma	454	magyarul: 294	idegen nyelven: 160
Részvétel a tudományos életben:			
Tudományos előadások száma összesen:	130	ebből nemzetközi: 83	
Tudományos rendezvény szervezése összesen:	9	ebből nemzetközi: 6	
Szakértői tevékenység:			
egyéni szaklektori vélemény összesen:	44	ebből külföldön: 16	
opponensi vélemény összesen:	28	ebből külföldön: 11	
egyéb szakértői vélemény:	53	ebből külföldön: 18	
Részvétel tudományos testületben:			
elnöki tisztség összesen:	2	ebből külföldön: 0	
tagság összesen:	64	ebből külföldön: 35	
Tudományos fokozat, ill. cím megszerzése⁹:			
	PhD: 2	MTA doktora: 0	
Felsőoktatásban végzett tevékenység:			
Felsőoktatási tevékenységet végző munkatársak száma: ¹⁰	35		
Ebből doktori iskolában oktatók száma:	8	Doktori iskolát vezetők száma: 1	
Elméleti kurzusok száma: ¹¹	34	Gyakorlati kurzusok száma: 10	
Pályázati adatok:			
OTKA-témák száma:	27	A támogatás összege:	37 M Ft
NKTH-pályázat témáinak száma:	8	A támogatás összege:	24 M Ft
Nemzetközi pályázatok száma:	17	A támogatás összege:	72 M Ft
Ebből EU-forrásból:	12	A támogatás összege:	52 M Ft
Egyéb ¹² pályázati témák száma:	20	A támogatás összege:	78 M Ft